

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 7.6.2006
KOM(2006) 283 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH
EUROPAPARLAMENTET**

Rekommendationer för Europeiska unionens förnyade engagemang i Irak

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

Rekommendationer för Europeiska unionens förnyade engagemang i Irak

I. INLEDNING

Irak står inför stora utmaningar: brist på säkerhet till följd av terrorism, uppror, organiserad brottslighet, religiöst motiverat våld, allvarliga brister i grundläggande tjänster, omfattande kränkningar av de mänskliga rättigheterna samt omfattande institutionella svagheter inom den nationella förvaltningen.

I kommissionens meddelande från 2004, "Europeiska unionen och Irak: En ram för ökat engagemang"¹ och den medföljande skrivelsen, undertecknad av kommissionsledamoten för yttre förbindelser och den höge representanten, framläggs en strategi på medellång sikt för EU:s engagemang i Irak som ett svar på den nya irakiska interimregeringen och antagandet av FN:s säkerhetsråds resolution 1546.

Sedan 2004 har landet, mot bakgrund av en akut och allt sämre säkerhetssituation, gjort stora framsteg i de politiska och konstitutionella processerna, vilket ledde till att landets första författningenligt valda regering bildades. Det hölls två val 2005, och efter en folkomröstning i oktober 2005 slutfördes utkastet till en ny författning, som sedan antogs. Valdeltagandet var högt vid båda valen.

När den nya regeringen nu har tillträtt är tiden mogen för att bedöma de framsteg som har gjorts i förhållande till 2004 års meddelande och att göra upp nya planer för EU:s engagemang i Irak, med utgångspunkt i en politisk dialog med den nya regeringen.

I den strategi på medellång sikt som lades fram i meddelandet från 2004 fastställs följande mål:

- Ett säkert, stabilt och demokratiskt Irak
- En öppen, stabil och diversifierad irakisk marknadsekonomi
- Ett Irak som lever i fred med sina grannar och är integrerat i det internationella samfundet

Dessa mål är fortfarande giltiga, trots bristen på stabilitet, de politiska spänningarna och den allt sämre säkerhetssituationen i landet.

EU har trots dessa svåra förhållanden fortsatt att genomföra de åtgärder som fastställs i 2004 års meddelande. Unionen har gått i spetsen för det internationella engagemanget med sitt stöd för de politiska och konstitutionella processerna, bland annat genom att tillhandahålla omfattande expertkunskap och betydande medel för valprocesserna och för upprättande av

---

¹ KOM (2004) 417 av den 9 juni 2004.

rättsstaten. Den har gett betydande ekonomiskt stöd, särskilt genom den internationella fonden för Iraks återuppbyggnad. En delegation till Europeiska kommissionen har upprättats. EU har ökat sitt engagemang gentemot Iraks politiska ledarskap, bland annat genom att upprätta en ram för politisk dialog på grundval av EU:s och Iraks gemensamma ståndpunkt om politisk dialog som undertecknades den 21 september 2005, trojkamöten och den internationella konferens i Bryssel i juni 2005 som sponsrades av EU och Förenta staterna. EU har också varit i kontakt med den nya regeringen och har erbjudit Irak att inleda förhandlingar om ett handels- och samarbetsavtal. Europeiska unionen har sedan engagemanget inleddes varit i nära kontakt och fört en dialog med andra viktigare internationella aktörer som har åtagit sig att hjälpa irakierna att möta de utmaningar de står inför.

Detta meddelande bygger på en analys av den nuvarande situationen och de kommande utmaningarna. Det läggs här fram ett antal **rekommendationer för EU:s engagemang**, med ett antal centrala mål i fokus. Detta meddelande utgör grunden för dialog och samarbete mellan EU och den nya irakiska regeringen. Regeringens mandat sträcker sig över en period på fyra år; rekommendationerna i detta meddelande är emellertid inte knutna till någon särskild tidsplan.

- Två **faktorer är av avgörande betydelse** för ökat EU-engagemang: för det första principen om allas rätt till delaktighet i den politiska processen och i regeringen, för det andra säkerhetssituationen i landet.

II. UTMANINGAR FÖR IRAK

De största utmaningarna för Irak och för den nya regeringen blir att bevara den nationella sammanhållningen och verka för nationell försoning, sörja för säkerhet samtidigt som de mänskliga rättigheterna respekteras, tillhandahålla grundläggande tjänster och skapa arbetstillfällen för att stärka den offentliga förvaltningens förmåga samt främja ekonomisk stabilitet och hållbar tillväxt till förmån för hela befolkningen.

Vid den övergripande bedömningen av vilka utmaningar som Irak står inför behöver ett antal särskilda områden undersökas mer i detalj. Dessa områden, som är såväl politiska som ekonomiska, är ömsesidigt beroende av varandra men faller i allt väsentligt under två kategorier: befästade av demokratin och främjande av ekonomin.

Befästa demokratin och stärka det civila samhället

Trots att den politiska processen framgångsrikt fortsatte under 2005 bör de **demokratiska grundvalarna** befästas ytterligare. De planerade lokal- och provinsvalen och översynen av författningen blir viktiga indikatorer för i vilken utsträckning Irak står fast vid sitt åtagande om demokrati.

Vid folkomröstningen om författningen i oktober 2005 uttryckte det irakiska folket sitt stöd för en federal union av regioner och provinser. Författningen godtogs av en majoritet av irakierna som ram för deras liv tillsammans. Vissa samfund i Irak upplever emellertid att deras hjärtefrågor och förväntningar inte fullständigt beaktas i den nuvarande författningstexten. Författningen bör därför godtas som legitim grund för delaktighet och moderna styrelseformer med en tydlig uppdelning av ekonomiska befogenheter och ansvarsområden mellan myndigheterna på central nivå, provinsnivå och lokal nivå. Författningen utgör också grunden för fördelningen av det nationella välståndet,

energipolitiken och skattepolitiken. I författningen fastställs att en av de viktigaste uppgifterna för det nyligen valda representantrådet är att göra en översyn av och utveckla de lagstiftningsåtgärder och institutionella åtgärder som fastställs i författningen.

Det **civila samhället** spelar en avgörande roll i den demokratiska processen. Det finns ett betydande utrymme för Irak och internationella aktörer att stärka det civila samhället, bland annat genom att stödja mediernas oberoende, främja informationsverksamhet och övervakning samt främja de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, bland annat kvinnors, barns och religiösa och etniska minoriteters rättigheter.

Nationell sammanhållning

Frågan om Iraks **nationella sammanhållning** hänger samman med människors känsla av tillhörighet och tendens att identifiera sig enligt religiösa och etniska kriterier. Detta framgick tydligt vid valen och vid folkomröstningen om författningen 2005 samt av det religiöst betingade våldet. En omedelbar utmaning för den nya irakiska regeringen är att lägga fram och försvara en styrelsemodell som kan överbygga de allt större skiljaktigheterna.

Detta har också en negativ effekt på den etniska, religiösa och politiska balansen i andra länder i regionen och i regionen som helhet. Flera av Iraks grannländer har samma etniska och religiösa samfund som Irak. Om Irak hotar att falla samman som statsbildning kan det stärka etnisk och religiös separatism på andra håll i regionen. Det ligger därför även i grannländernas och det internationella samfundets intresse att skydda Iraks territoriella integritet.

För att Irak skall undvika sekterism måste områden som tillsättningen av personal, sammansättningen av Iraks säkerhetsstyrkor och fackministerier, tillgången till offentliga tjänster och fördelningen av resurser styras av **principen om allas rätt till delaktighet**. Upprättandet av en nationell enhetsregering är redan det ett viktigt steg i denna riktning. Initiativ för att åstadkomma nationell försoning är också av stor betydelse.

Säkerhet och upprättande av rättsstaten

Det våld som blossade upp efter bombningen av moskén i Samarra den 22 februari 2006 förvärrade det redan befintliga problemet med **religiöst motiverat våld**. Denna typ av våld inbegriper i allt högre grad organiserade miliser och väpnade grupper som grundar sig på sekterism. Situationen förvärras av att de nationella säkerhetsstyrkorna visat sig oförmögna att garantera säkerheten och att såväl miliser som säkerhetsstyrkor har förbindelser till brottslig verksamhet. Dessutom fortsätter den organiserade brottsligheten och gatuvåldet att utgöra ett hot mot vanliga irakier.

Människor har därför vänt sig till sina etniska eller religiösa grupper för skydd och stöd, och den interna migrationen och utvandringen har ökat. Människor som är bosatta i blandkvarter där de är i minoritet flyttar till områden där deras etniska eller religiösa samfund är i majoritet.

Säkerheten blir därför en av de viktigaste uppgifterna för den nya regeringen. En central aspekt blir att ta itu med rebellerna och miliserna. Det har redan manats till **avväpning, demobilisering och återanpassning**. Det är emellertid också viktigt att insatserna på säkerhetsområdet inte äventyrar **rättsstatsprincipen** eller **respekten för de mänskliga rättigheterna**. Åtgärder mot brott mot de mänskliga rättigheterna och fördrivning av samfund bör vara en prioriterad fråga. Efter år av brutalitet under den föregående regimen måste säkerhetsapparaten, rättssystemet och kriminalvården reformeras på ett påvisbart sätt så att

befolkningen återfår förtroendet för dem. Att upprätta ett rättsstatssystem tar visserligen tid och görs inte över en natt, men Iraks regering måste visa att den kontinuerligt verkar för att förbättra situationen.

Åstadkomma grundvalar för en hållbar ekonomisk utveckling

Grundläggande tjänster och skapande av arbetstillfällen

Lika viktigt, och nära förbundet med säkerhetsfrågan, är det att tillhandahålla grundläggande tjänster och generera arbetstillfällen och inkomster genom förnyad ekonomisk verksamhet. Dessa två mål har en självklar plats på alla nya regeringars dagordningar. I Irak, där förvaltningen och infrastrukturen på områden såsom hälso- och sjukvård, utbildning och elektricitet försämrades under de senare åren av Saddam Husseins styre, och där det inte har gjorts betydande förbättringar i kvalitet eller kvantitet på senare tid, måste regeringen emellertid inrikta sig på att vidta bestämda åtgärder för att tillhandahålla **grundläggande tjänster** för att förbättra befolkningens livskvalitet. Bristen på elektricitet och vatten och svårigheterna med att få tillgång till utbildning och hälso- och sjukvårdstjänster skapar bekymmer varje dag och ger inte bara upphov till sociala spänningar utan saktar också ner den ekonomiska återhämtningen. Om det inte vidtas åtgärder på dessa områden kommer framtida irakiska generationers potential att hämmas.

Andra brådskande uppgifter är att **skapa arbetstillfällen** och inkomstgenererande verksamhet. Sysselsättning kommer för vissa irakier att undanröja det ekonomiska incitamentet för att ansluta sig till miliser, upprorisk verksamhet eller terroristgrupper. Det irakiska humankapitalet brukade vara ett av landets viktigaste tillgångar. Utbildningsnivån i Irak var för 20-25 år sedan betydligt högre än i andra länder i regionen. Under åren har den emellertid sjunkit till en nivå som är mycket lägre än i grannländerna. Idag har de yngre generationerna ofta sämre utbildning än sina föräldrar. Denna utveckling måste vändas för att Irak skall kunna använda sitt humankapital till fulla.

Upprätta en fungerande administrativ ram

Den **offentliga förvaltningen** är landets största arbetsgivare, men har under årtal lidit av misskötsel, vilket lett till att den moderniserats föga och att kompetensen inte har ökat nämnvärt. Dess effektivitet måste förbättras för att förmågan att utveckla och genomföra strategier och visa konkreta resultat skall kunna förbättras. Dessa svagheter har allvarliga konsekvenser för förvaltningen av ekonomin och tillhandahållandet av viktiga offentliga tjänster. De **reformer** av den offentliga förvaltningens struktur, bestämmelser och förfaranden som Irak genomför bör stödjas av det internationella samfundet.

Energi och ekonomisk diversifiering

Irak har världens **näst största oljetillgångar** och också betydande **outnyttjade naturgastillgångar**. Ekonomin drivs av energisektorn, men resultaten ligger långt under landets kapacitet och intäkterna är långtifrån optimala. Omodern teknik, frånvaron av en öppen, effektiv och modern förvaltning, brist på investeringar och ofta förekommande plundring och sabotage av infrastrukturer är några hämmande faktorer. Vidare har förvaltningen på grund av tekniska brister i mätsystemet inte någon tydlig överblick över produktions- och exportnivåerna, vilket leder till smuggling och förskingring av oljeintäkter.

De starka beroendet av oljeintäkter gör Irak mycket sårbart för yttre ekonomiska faktorer. Den höjning av oljepriserna som nyligen skett på den internationella marknaden har varit till Iraks fördel. Ett prisras skulle emellertid slå hårt mot ekonomin. Om beroendet av olja kunde minskas genom **ekonomisk diversifiering** skulle det bidra till att begränsa inflytandet av fluktuationerna av oljepriset och skapa arbetstillfällen. Detta skulle kunna uppnås genom främjande av olika inkomstgenererande verksamheter (inte inom energisektorn) som faller tillbaka på Iraks andra tillgångar, framför allt **vatten och jordbruk**. Irak är unikt i regionen på så sätt att landet korsas av två stora vattenvägar. Irak ligger i hjärtat av den sedan antiken bekanta "bördiga halvmånen", och nästan tjugo procent av Iraks arbetande befolkning arbetar inom jordbrukssektorn. I en region där många länder kämpar med begränsad vattenförsörjning för jordbrukssektorn har Irak det bättre än andra. Ökad produktion och export av jordbruksprodukter är viktiga potentiella sektorer för ökat ekonomiskt välstånd och ekonomisk diversifiering. Vatten skulle också kunna vara en tillgång i regional handel.

Bristerna i Iraks finansväsen bör åtgärdas snarast. För närvarande går en stor del av Iraks BNP till det offentliga distributionssystemet (en kvarleva från sanktionerna före 2003) och till subventioner av inhemsk förbrukning av olja. Ekonomiska reformer (i enlighet med IMF:s standby-avtal) kommer att göra det möjligt för regeringen att fortsätta med offentliga investeringar och med sin utvecklingsagenda i enlighet med den nationella utvecklingsstrategin. Brådskande reformer krävs för att stärka budgetprocessen, bland annat registrering av inkomster och utgifter och främjande av ansvarsskyldighet. **Budgetprocessen** bör användas som ett viktigt politiskt instrument. Regeringen bör utarbeta en enhetlig budget för investeringsutgifter och löpande utgifter inom en utgiftsram på medellång sikt. Allt givarstöd bör föras in under den enhetliga nationella budgeten.

Man bör inleda reformer av lagstiftningen beträffande **företag och finansiella tjänster** för att sörja för privata investeringar, som på medellång sikt behövs för att finansiera infrastrukturen på olje- och elektricitetsområdet. Reformerna måste emellertid genomföras stegvis för att eventuella negativa konsekvenser för den sociala välfärden skall kunna motverkas.

III. REKOMMENDATIONER FÖR EU-STÖDET

Irak är ett land som är rikt på mänskliga resurser, naturtillgångar och kulturella tillgångar och som har stor potential att åter bli en viktig regional och internationell partner, men den nuvarande situationen präglas av stor osäkerhet och instabilitet. Hur situationen i Irak än utvecklas i framtiden kommer landet även i fortsättningen att ha ett inflytande på Europeiska unionen i fråga om säkerhet, ekonomi, energi och politik. Det ligger därför i Europeiska unionens intresse att verka för ett säkert, stabilt, demokratiskt och ekonomiskt blomstrande Irak som lever i fred med sina grannar och är integrerat i världssamfundet.

När Irak nu har fått sin första författningsenligt valda regering får EU på nytt möjlighet att engagera sig i landet. Den ligger bra till för detta. Den geografiska närheten, de erfarenheter som gjorts i Irak och i andra situationer efter konflikt, de solida förbindelserna med viktiga internationella aktörer, däribland Iraks grannar, den ekonomiska styrkan och det potentiella bidraget från de irakiska befolkningsgrupper som lever i Europa är alla tillgångar som Europeiska unionen kan använda för att hjälpa irakierna att vända de negativa trenderna. EU kan också använda sig av de erfarenheter som vunnits i Irak genom politisk dialog, gemenskapens stöd till återuppbyggnad (som under 2003–2006 uppgick till omkring 720 miljoner euro), samarbete på rättsstatsområdet och de förbindelser som upprättats genom EU:s närvaro i Irak.

På kort sikt bör EU inrikta sitt engagemang på ett litet antal centrala mål där den kan ge ett mervärde och åstadkomma snabba och konkreta resultat. För att optimera effekterna och effektiviteten bör gemenskapen och EU:s medlemsstater inrikta sitt arbete på dessa centrala mål på ett komplementärt sätt. FN bör även i fortsättningen ha en ledande roll såväl på det politiska planet som när det gäller ekonomisk återuppbyggnad.

Fortsatt stöd till FN:s verksamhet bör liksom ökad dialog och ökat samarbete med andra centrala aktörer stå i centrum för EU:s engagemang. Den fördjupade dialogen med Iraks grannar och stödet till initiativ för att stärka det regionala samarbetet bör fortsätta. Dessutom bör EU även i fortsättningen stödja Iraks vädjan om förnyat politiskt och ekonomiskt internationellt engagemang genom en internationell konferens.

Externt politiskt stöd och bistånd är emellertid inte tillräckligt för att hjälpa Irak. Irak måste själv åstadkomma förändringarna på sitt eget ansvar. EU behöver en solid partner som är fast besluten att genomföra strategier och åtgärda de befintliga problemen. Klimatet i Irak måste vara gynnsamt på både det politiska området och säkerhetsområdet för att EU:s insatser skall kunna genomföras på ett framgångsrikt sätt. Man har därför definierat ett antal **gynnsamma faktorer** som är avgörande för effekten av EU:s åtgärder. Dessa faktorer kommer att finjusteras genom dialog med den nybildade irakiska regeringen. Det finns emellertid två viktiga faktorer som är gemensamma för alla utmaningar: **politiska vilja från Iraks sida** och en **bättre säkerhetssituation**.

Utifrån en analys av de utmaningar som Irak står inför och EU:s ståndpunkt föreslås att ansträngningarna skall inriktas på ett antal konkreta mål.

EU-mål: Stödja en demokratisk regeringsmodell som överbryggar skiljaktigheter

Europeiska unionen skulle kunna fortsätta med sitt stöd till den politiska processen genom att stödja strategier och initiativ som **motverkar sekterism** och underlättar respekt och dialog mellan de olika samfundet. EU skulle i detta syfte kunna arbeta aktivt med den nationella regeringen, regionala myndigheter, det civila samhället samt FN och andra internationella partner. EU skulle också kunna stödja **nationell försoning** och främja strategier för **att integrera principen om delaktighet** inom förvaltningen.

EU bör också på bästa sätt använda sina förbindelser med **regionala aktörer** för att se till att dessa förespråkar Iraks territoriella integritet och nationella enhet samt för att avråda från inblandning i Iraks inhemska angelägenheter.

EU skulle kunna fortsätta att i nära samarbete med FN ge ett värdefullt bidrag till **översynen av författningen** och skulle kunna dela med sig av medlemsstaternas erfarenheter när det gäller fördelning av ansvarsområden inom förvaltningen, ekonomisk jämvikt och solidaritetssystem. Detta skulle kunna kompletteras med mer ambitiösa åtgärder för att nå Iraks befolkning och sörja för bättre förståelse av de politiska och ekonomiska frågorna.

EU skulle dessutom kunna **stödja de parlamentariska och demokratiska institutionerna**. Kapacitetsuppbyggnad och tekniskt bistånd till Iraks institutioner och utbyte eller program för partnersamverkan med förvaltningarna i EU:s medlemsstater och Europaparlamentet är åtgärder som skulle kunna övervägas. Det vore också möjligt att ge fortsatt bistånd till Iraks oberoende valkommission och det civila samhällets organisationer.

EU bör inte begränsa sig till att arbeta med mänskliga rättigheter och demokrati på central nivå, utan bör utforska olika sätt att nå ut till regional nivå, provinsnivå och lokal nivå för att integrera strategier och övervaka genomförandet av dessa.

Gynnsamma faktorer – EU-biståndet på dessa områden kommer att främjas av att regeringen representerar olika delar av samhället. Effekten av EU-stödet ökar om öppna, meritbaserade och religiöst neutrala rekryteringsförfaranden antas för den nationella förvaltningen. Om tidsplanen för valprocessen hålls kommer det att öka irakiernas deltagande i och förtroende för den politiska processen.

**EU-mål: Bidra till att befästa säkerheten genom att stärka
                                  rättsstatssystemet och främja respekt för de mänskliga
                                  rättigheterna**

Ett antal EU-medlemsstater är redan engagerade i arbetet med att öka säkerheten i Irak. Vissa medlemsstater tillhandahåller utbildning i säkerhetsfrågor för polisväsendet och militären. Europeiska unionens samordnade rättsstatsuppdrag i Irak, EUJUST LEX, samarbetar inom ramen för den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken med Iraks polisväsen, domarkår och fängelsepersonal för att utveckla ett integrerat rättsstatssystem/straffrättsligt system. Uppdraget, som inleddes i juli 2005, har utvidgats.

EU kommer att fortsätta att sträva efter att **upprätta säkerhet och rättsstatlighet**. Kommissionen kommer att bygga vidare på erfarenheterna från EUJUST LEX när det gäller att utarbeta ett program på rättsstatsområdet som syftar till att stärka rättsväsendet i såväl straffrättsliga som civilrättsliga aspekter. Man kommer att sörja för nära samordning mellan det fortsatta arbetet inom ramen för den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken och gemenskapens insatser på detta område. Samarbetet kommer i framtiden att inriktas på att skapa en kultur av **respekt för de mänskliga rättigheterna**, bland annat när det gäller jämställdhet mellan könen, barns rättigheter och religionsfrihet, inbegripet kapacitetsuppbyggnad för att övervaka att de mänskliga rättigheterna iakttas. Europeiska unionen skulle också kunna överväga att stödja initiativen för **avväpning, demobilisering och återanpassning** på grundval av erfarenheter från andra situationer efter konflikt. EU skulle också kunna stödja kapacitetsuppbyggnaden för att hjälpa Iraks regering och institutioner att övervaka genomförandet av relevant **lagstiftning om de mänskliga rättigheterna**.

Gynnsamma faktorer – Effekten av EU:s åtgärder förstärks om regeringen står fast vid sitt åtagande att genomföra nödvändiga reformer inom rättsväsendet och att respektera de mänskliga rättigheterna inom Iraks säkerhetsapparat. Stärkande av ministeriet för mänskliga rättigheter och upprättande av en kommission för mänskliga rättigheter och av andra institutioner som undersöker brott mot de mänskliga rättigheterna skulle vara steg i rätt riktning. Regeringen måste också sätta stopp för miliserna och de icke-statliga väpnade grupperna. En ram för det civila samhällets verksamhet skulle också vara gynnsam.

**EU-mål: Stödja nationella och regionala myndigheter när det gäller att
                                  förbättra tillhandahållandet av grundläggande tjänster och
                                  främja ett gynnsamt klimat för skapande av arbetstillfällen**

Europeiska unionen bidrar genom gemenskapens bistånd och i nära samarbete med FN redan i hög grad till riktade program som syftar till att förbättra den irakiska befolkningens tillgång till grundläggande tjänster (bl.a. vatten, utbildning, hälso- och sjukvård och sanitära

anläggningar) - med det allmänna målet att förbättra livskvaliteten i Irak och sörja för hållbar stabilitet på medellång sikt. För att åstadkomma långvariga förbättringar behöver regeringen anta **långfristiga strategier för social utveckling**. Strategierna skulle kunna stödjas av EU på grundval av Iraks nationella utvecklingsstrategi som antogs i oktober 2004 och som säkerligen kommer att uppdateras av den nya regeringen. EU skulle också, i samarbete med andra internationella aktörer, kunna bistå med att reformera socialförsäkringssystemet.

Skapande av arbetstillfällen är en prioritering för den nya regeringen. Man bör inrikta sig på att skapa en miljö som är gynnsam för skapande av arbetstillfällen och utveckling av inkomstgenererande verksamhet. Detta skulle kunna åstadkommas genom harmonisering av de olika återuppbyggnadsprogrammen och de sysselsättningskapande komponenterna samt genom att främja **skapande av arbetstillfällen inom den privata sektorn** för små och medelstora företag. Internationella fonden för Iraks återuppbyggnad bör fortsätta med sin verksamhet. Detta skulle också möjliggöra en diversifiering av ekonomin och skapa en grund för ökad handelspotential.

Gynnsamma faktorer – Effekterna av EU-stödet skulle förstärkas genom en uppdaterad nationell utvecklingsstrategi där tydliga prioriteringar fastställs. Regeringen måste finna en politisk kompromiss mellan genomförandet av viktiga strukturreformer (som kan innebära uppoffringar på kort sikt för att uppnå framgång på lång sikt) och förebyggandet av social oro. Samtidigt bidrar fungerande system för givarsamordning till att resurserna anpassas efter behoven. När säkerhetsförhållandena tillåter skulle givarna välkomna att stödet gjordes mer synligt.

EU-mål: Stödja mekanismer som bereder vägen för Iraks ekonomiska återhämtning och välbefinnande

Europeiska unionen främjar redan nu ekonomiska reformer och utveckling i området och kommer att använda sin erfarenhet för att samarbeta med den irakiska regeringen i syfte att främja ekonomisk utveckling och välbefinnande. EU kommer att även i fortsättningen att föra en öppen dialog med regeringen för att främja ekonomisk utveckling genom finansiering, skuldminskning och mer omfattande samarbetsprogram.

EU:s insatser kommer inledningsvis att inriktas på de befintliga bristerna i Iraks energisektor. EU bör stödja **regelramen och den rättsliga och finansiella ramen** både för att uppmuntra investeringar och för att hindra korruption och organiserad brottslighet. Samtidigt kommer EU att främja det **regionala samarbetet på energiområdet** genom sitt regionala nätverk. Det finns också möjlighet att inleda en **dialog om tekniska frågor** med Irak när det gäller utveckling av landets oljetillgångar, utvinning av naturgastillgångar och framför allt export till Mashreq- och EU-marknaderna; detta skulle kunna komplettera det pågående arbetet på regional nivå.

Vidare kommer Europeiska gemenskapen att uppmuntra ekonomisk diversifiering genom att stödja utvecklingen av det **handels- och investeringssystem** som erbjuder ett visst mått av förutsägbarhet, öppenhet och rättslig säkerhet. Upprättande av ett sådant system är en förutsättning för att inhemska och internationella privata aktörer skall investera och skapa fler arbetstillfällen i landet.

Förhandlingarna om **handels- och samarbetsavtalet** bör också i sig själva vara en faktor som främjar interna reformer. Förhandlingarna om handels- och samarbetsavtalet kan också tjäna som föregångare till processen för anslutning till Världshandelsorganisationen och kommer

att föra det irakiska handelssystemet närmare de regler och discipliner som gäller för multilaterala system, vilket kommer att underlätta **anslutningen till Världshandelsorganisationen**. Det finns fortfarande en möjlighet för Irak att utnyttja det allmänna preferenssystemet, som skulle ge bättre tillgång till EU-marknaden. Om **Europeiska investeringsbanken** engagerade sig i Irak skulle detta kunna öka förtroendet för Irak på den internationella finansscenen. Som komplement till dessa processer skulle EU kunna ge stöd till att stärka centralbanken och finansministeriet, i samarbete med andra internationella finansinstitut.

Gynnsamma faktorer - En stark politisk vilja att ta itu med förskingring och korruption och åtgärda finansiella brister är en förutsättning för ekonomiskt välstånd. Irak måste vara fast beslutet att optimera användningen av sina stora naturtillgångar för att generera ytterligare inkomster. Regeringen måste anta lämpliga strategier och initiativ inom denna sektor.

EU-mål: Främja utveckling av en effektiv och öppen förvaltningsram

Det krävs ett flertal reformer inom den offentliga förvaltningen: översyn av de rättsliga strukturerna, stärkande av personalens kapacitet och införande av principer om öppenhet, ansvarsskyldighet och sund finansiell förvaltning. Inom EU finns en rad olika förvaltningssystem och förvaltningskulturer, såväl på de enskilda medlemsstaternas nivå som på EU-nivå. Unionen kan dra nytta av sina erfarenheter från utvidgningsprocessen och sitt stöd till **uppbyggnad av kapacitet och institutioner** i andra delar av världen för att hjälpa Iraks förvaltning att genomföra reformer.

Processen att **förhandla fram handels- och samarbetsavtalet mellan EU och Irak** kommer att komplettera EU:s stöd till reformer av den offentliga förvaltningen. Riktat EU-stöd skulle kunna ges till ett stort antal områden som rör ett flertal olika ministeriers och regeringsorgans ansvarsområden.

För att förhandlingarna om avtalet skall vara fruktbara skulle det vara gynnsamt om det upprättades en fungerande förvaltning. På centrala områden av gemensamt intresse kommer **tekniska arbetsgrupper som stöder** utbyte av expertkunskap att vara ytterligare en tillgång där EU:s resurser kan användas.

Gynnsamma faktorer – Irak har redan förbundit sig att genomföra reformer som ett led i landets åtaganden gentemot internationella finansinstitut och andra internationella aktörer. För reformen av Iraks förvaltning behövs stark politisk vilja och en "färdplan" baserad på realistiska mål och indikatorer.

IV. AVSLUTANDE ANMÄRKNINGAR

Irak står inför många komplexa och brådskande utmaningar. EU har ett starkt intresse av att hjälpa Irak att bli stabilare och stödja landets politiska och ekonomiska återhämtning. EU:s geografiska närhet och särskilda roll i Irak ger unionen en unik ställning för ökat engagemang gentemot den nya regeringen. Detta är en strategisk möjlighet att hjälpa Irak att återfå sin ställning som viktig regional och internationell partner. EU bör i sitt engagemang enligt de kriterier som läggs fram i detta dokument beakta Iraks egenansvar, kapacitet och värderingar och därvid utgå ifrån den nya regeringens program och prioriteringar.

EU är emellertid inte ensamt. FN är en viktig partner. För att stödet skall vara effektivt är det också mycket viktigt att EU samarbetar med andra aktörer på såväl regional som internationell nivå när det gäller att stödja Iraks väg mot stabilitet och välbefinnande. Detta kommer även fortsättningsvis att vara en prioritet för EU. Irak behöver finna sin plats i regionen i såväl politiskt som ekonomiskt avseende. Iraks grannländer har en viktig roll att spela i detta sammanhang.